

Lausunto

28.02.2025

Asia: VN/20544/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/20544/2024

28.2.2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n lausunto

Yhteisiä selkeitä mittareita hyvinvointialueiden toimintaa ohjaamaan tarvitaan. Niiden tarkoituksena on vahvistaa hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien hoitamista yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Esitetyt tavoite ja niiden tarkoitus ovat kannatettavia.

Mittarien seuranta edellyttää hyvää ja luotettavaa tietopohjaa ja niiden kehittämisessä on vielä parannettavaa. Hyvinvointialueet ovat olleet toiminnassa vasta kaksi vuotta ja koko niiden olemassaoloaikaa on leimannut jatkuva muutos ja toimintojen supistaminen ja siinä yhteydessä eri mittareiden kehitystyö eri toimijoiden kesken on todennäköisesti ollut hyvin haastavaa.

Hyvinvointialueiden on otettava valtakunnalliset tavoitteet huomioon laatiessaan hyvinvointialuestrategiaa ja hyvinvointialueen palvelustrategiaa sekä valmisteltaessa muita hyvinvointialueen toiminnan ja talouden uudistamisen ja kehittämisen strategisia linjauksia. Tavoitteet ohjaavat myös pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua.

Valtioneuvosto voi myös muuttaa valtakunnallisia tavoitteita, jos sille ilmenee perusteltua tarvetta. Se on myös hyvä, että aloitteita muutosten toteuttamiseksi voivat esittää sekä hyvinvointialueet että ministeriöt.

Tavoitteiden toteutuminen on käytännössä haastavaa

Hyvinvointialueiden on järjestettävä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut yhdenvertaisesti koko maassa. Tämän tavoitteen toteutuminen onnistuu tällä hetkellä vain teoriassa. Pelkästään maan eri alueiden maantieteellinen koko ja pitkät etäisyydet yhdistettynä palveluverkon voimakkaaseen karsimiseen, tekevät tavoitteen toteuttamisen mahdottomaksi.

Hyvinvointialueiden on toimillaan edistettävä oman alueensa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta on tavoitteena hyvä ja välttämätön kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Hyte-toiminnan mittareiden ja saavutettavien tulosten on myös oltava alueita kannustavat sellaisella tavalla, jossa alueen onnistunut toiminta asukkaidensa terveydentilan parantamisessa ei vähennä sen tulevien vuosien rahoitusta.

Hyvä tavoite on myös se, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen tulee olla taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja kustannusvaikuttavia. Investoinneilla tuetaan toiminnan kustannusvaikuttavuuden ja alueellisen yhteistyön parantamista. Tavoitteen avulla pitäisi pystyä estämään ainakin saman yhteistyöalueen hyvinvointialueiden välinen sisäinen kilpailu. Eri asia on sitten se, pystytäänkö tällä estämään yksityisten toimijoiden ja hyvinvointialueiden tekemiä päällekkäisiä ja kustannustehokkaita investointeja.

Hyvinvointialueiden henkilöstön tulee olla osaavaa, hyvinvoivaa ja hyvinvointialueiden tehtäviin riittävää. Hyvinvointialueiden talouden kestävyys, asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä välttämättömien peruspalvelujen turvaamisen näkökulmasta tämä tavoite on oltava keskiössä. Leikkaukset ammattilaisten koulutuksista ja määristä johtavat suurempiin korjaaviin kustannuksiin ja pakottavat hyvinvointialueet rikkomaan jopa niitä velvoittavaa lainsäädäntöä. Valtion on myös rahoituksista päättäessään varmistettava hyvinvointialueiden mahdollisuudet saavuttaa nämä tavoitteet.

Hyvinvointialueille asetettu hyvä tavoite on myös se, että toiminnan valtakunnallisen ja alueellisen suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen tulee perustua tietoon. Tämä tavoite on myös valtioneuvoston hyvä pitää ohjeena kaikessa hyvinvointialueita ohjaavassa lainsäädäntötyössä ja resurssien jaossa.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Päivi Inberg

Jussi Salo

puheenjohtaja

kehittämisohtaja

Salo Jussi

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

